

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет

ТАНЧУК АНДРІЙ АНДРІЙОВИЧ

МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ ЗА
ВИПЛАТАМИ ПРАЦІВНИКАМ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

071 «Облік і оподаткування» (галузь наук – Управління та адміністрування)

Автореферат
на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Івано-Франківськ – 2023

Дипломна робота виконана в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника

Науковий керівник: к.е.н., доц. кафедри обліку і оподаткування Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника Смушак Михайло Володимирович

Рецензент: к.е.н., доц. кафедри теоретичної і прикладної економіки Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника Мацола Михайло Михайлович

Захист відбудеться «27» червня 2023 р.

Завідувач кафедри _____ Баланюк Іван Федорович

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО–МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ОПЛАТИ ПРАЦІ.....	6
1.1.Сутність заробітної плати, її класифікація та основні завдання обліку та аудиту.....	6
1.2.Нормативно–правове регулювання облікових операцій та аудиту оплати праці	16
1.3. ....Методичні особливості дослідження обліку та аудиту оплати праці	19
РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ ТА ЇХ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І АУДИТУ	22
2.1. Аналіз продуктивності праці працівників ТОВ «Свірж».....	22
2.2. Особливості організації облікової роботи та здійснення внутрішнього контролю на підприємстві.....	25
2.3. Організаційно-методичні аспекти обліку оплати праці	29
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОЇ БАЗИ ОБЛІКУ І АУДИТУ ОПЛАТИ ПРАЦІ.....	45
3.1. Поліпшення методики і організації обліку розрахунків із оплати праці	45
3.2 Напрямки поліпшення внутрішнього аудиту оплати праці на підприємстві	50
3.3. Поліпшення автоматизованого обліку розрахунків за виплатами працівникам	54
ВИСНОВКИ.....	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	61

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Праця була і залишається матеріальною основою розвитку та існування суспільства. У процесі праці людина витрачає енергію, яка потребує відновлення. Для відновлення потрібно витратити певні кошти та заробітну плату. Систематично розподілена частина сукупного доходу компанії та її працівників.

Неодмінною умовою сталого розвитку будь-якої країни сьогодні є забезпечення ефективних платіжних механізмів. Проте існує багато перешкод для забезпечення його ефективності, пов'язаних переважно з організацією та стимулюванням оплати праці, оптимізацією оподаткування доходів працівників тощо. З кожним роком робляться нормативно-правові акти розрахунку вартості праці.

Тому в сучасних умовах господарювання першочергове значення має перевірка обліку та розрахунків працівників, яка дає достовірні дані про зміни чисельності працівників, тривалості робочого часу, категорій працівників, сфери праці виробництва, витрат тощо.

Питання обліку і аудиту оплати праці висвітлювали такі вчені, як Г. М. Давидов, В. П. Завгородній, В.Я. Плаксієнко, Ф.Ф. Бутинець, М.Ф. Огійчук, Н.Л. Жук, М.Т. Білуха, Н.І. Дорош, О.А. Петрик та інші.

Проте постійні зміни правової та законодавчої бази аудиту заробітної плати, особливо зміни співвідношення надходжень і відтоків із заробітної плати, мінімальної заробітної плати та рівня життя, створюють додаткові проблеми для організації обліку та управління. Тому подальше дослідження питання документального забезпечення – це своєчасний розгляд необхідного обліку, його організації та законодавчих змін, необхідних для дослідження заробітної плати.

Мета і завдання дослідження. Метою даної науково-дослідної роботи є розробка теоретико-методологічних засад та практичних рекомендацій щодо вдосконалення обліку та перевірки заробітної плати працівників.

Залежно від результатів дослідження, вам доведеться вирішити такі завдання:

– розкрийте сутність заробітної плати як соціально-економічної та обліково-аналітичної категорії, продемонструвавши основні складові фондів оплати праці, їх форми та системи.

- основна увага приділяється виставці рахунків і аудиту.
- проведення аналізу нормативно–правових актів з обліку та аудиту оплати праці;
- проаналізувати поточний стан та показники виробничо–господарської діяльності ТОВ «Свірж».
- дослідити поточний стан розрахунків з працівниками ТОВ «Свірж».
- координувати та узгоджувати тестування працівників і методи нарахування заробітної плати та ключові аспекти організації. Запропонуйте шляхи покращення розрахунку заробітної плати та аудиту працівників.

Об’єктом дослідження є комплекс теоретичних, методичних і практичних питань щодо бухгалтерського обліку та аудиту ТОВ «Свірж» та його розрахунків.

Предметом дослідження існують бізнес–процеси та операції, пов’язані з оплатою праці працівників.

Методи дослідження. Теоретико–методологічною основою дослідження питань обліку та аудиту оплати праці є праці вчених з теорії та методології обліку та аудиту, законодавчі та нормативні акти з обліку та аудиту праці та її оплати праці.

У дослідженні використовувалися загальноприйняті наукові методи: аналіз – це інтеграція різних економічних факторів в єдиний процес; індуктивний та дедуктивний методи – для досягнення загальних висновків. Методи спостереження призначені для визначення стану бухгалтерського обліку в галузі. При вивченні сучасного стану розрахунків з оплати праці використовувалися уточнюючий (при аналізі фінансової звітності) та узагальнюючий методи, статистичні методи, особливо порівняння, також використовувалися для порівняння фактичних даних за періодами, використовувалися методи аудиту виявлення вузьких місць, вибіркового тощо.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження. У ході дослідження отримано наступні результати:

- науково обґрунтовані принципи вдосконалення методології та організації нарахування заробітної плати працівникам.
- наголошується на необхідності проведення перевірок оплати праці працівників.
- у ТОВ «Свірж» пропонує створити служби внутрішнього аудиту, які мінімізують ризики корпоративного банкрутства підвищити ефективність бухгалтерського обліку, управління та аналізу.

– підвищення ефективності роботи бухгалтерського, управлінського обліку.

– за допомогою ЕОМ уточнюється можливість і функція організації автоматичної обробки та аналізу інформації по розрахунку заробітної плати.

Практичне значення одержаних результатів підходи, методи та результати, отримані в цій роботі, становлять теоретико–методологічні основи обліку праці та її оплати, що дозволяє підвищити ефективність та аналітичність нашої облікової інформації про виробництво праці, її мотивацію та стимулювання, а в кінцевому підсумку ефективність бізнесу.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У розділі 1 «ТЕОРЕТИКО–МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ОПЛАТИ ПРАЦІ» досліджено сутність заробітної плати як соціально–економічної та обліково–аналітичної категорії, продемонструвавши основні складові фондів оплати праці, їх форми та системи, а також нормативно–правове регулювання облікових операцій та аудиту оплати праці.

У розділі 2 «ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ ТА ЇХ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ І АУДИТУ» проаналізовано продуктивності праці працівників ТОВ «Свірж», розкрито особливості організації облікової роботи та здійснення внутрішнього контролю на підприємстві та організаційно-методичні аспекти обліку оплати праці.

У розділі 3 «НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОЇ БАЗИ ОБЛІКУ І АУДИТУ ОПЛАТИ ПРАЦІ» відображено спосіб поліпшення методики і організації обліку розрахунків із оплати праці, напрямки поліпшення внутрішнього аудиту оплати праці на підприємстві, поліпшення автоматизованого обліку розрахунків за виплатами працівникам.

ВИСНОВКИ

Ця робота містить теоретичні узагальнення та практичні рекомендації щодо вдосконалення методологій і організацій обліку оплати праці та аудиту.

З глобалізацією економіки, зростанням бізнес–ризиків і посиленням конкуренції питання робочих місць і їх оплати сьогодні є дуже важливим, і лише кваліфіковані працівники можуть уникнути цієї проблеми.

Керівництву підприємства слід звернути увагу не тільки на преміювання працівників матеріальною винагородою за конкретні результати роботи, а й на підвищення продуктивності праці.

Вивчення методології бухгалтерського обліку та аудиту, а також організації розрахунків з працівниками проводилось на базі ТОВ «Свірж». Підприємство в основному спеціалізується на виробництві продукції рослинництва.

Для збільшення виробництва важливо забезпечити достатню кількість трудових ресурсів, їх раціональне використання та високу продуктивність праці. Заробітна плата у 2017 році була в 3,1 рази більшою, ніж у 2019 році. Середньомісячна заробітна плата працівників за аналогічний період зросла на 48 %. Трудова діяльність у ТОВ «Свірж» здійснюється на підставі трудових договорів, укладених відповідно до чинного законодавства. Індивідуальна робота працівника здійснюється як на повний, так і на неповний робочий день. Деякі – сезонні працівники.

Основний облік на підприємстві ведеться за типовими формами, документи готуються та здаються в бухгалтерію у встановлені терміни.

Для підсумованого обліку заробітної плати використовується пасивний рахунок 66 «Розрахунок з виплат працівникам». Аналітичний облік платежів ведеться в Обліку та платіжних відомостях, а синтетичний облік ведеться за журнальним.

ТОВ «Свірж» дотримується порядку обчислення середньої заробітної плати. Лікарняні та відпускні нараховані правильно. Проведено перевірку облікового запису зі своїми співробітниками та підтвердьте їхні дані. Цей документ встановлює програму аудиту оплати праці працівників, визначає процес аудиту, а також визначає робочі документи аудитора та підсумкову документацію аудитора, необхідну на кожному етапі аудиту. Уважне вивчення організації та методології обліку та аудиту оплати праці працівників дало змогу запропонувати можливі шляхи вдосконалення обліку та аудиту:

1. Керівництву підприємства систематично контролювати правильність нарахування заробітної плати та своєчасність її виплат.

2. У Положенні про облікову політику підприємство має зазначити основні сучасні методи та процедури, які використовує для розрахунку працівників, тобто використання робочого часу.

3. Створення графіка документообігу документів, що безпосередньо стосуються розрахунків з працівниками. 2. Оптимізувати терміни обробки документів шляхом визначення виконавців і термінів виконання документів, координувати документообіг між бухгалтерами процесів, безпосередньо пов'язаних з нарахуванням заробітної плати.

4. Створення оперативної схеми для створення первинних документів для обліку робіт та їх оплати, щоб упорядкувати процес бухгалтерського обліку Вашого підприємства.

5. Створення внутрішнього аудиту підвищує інформаційний потенціал компанії та забезпечує фіксацію та належний врахування всіх складних аспектів діяльності компанії при нарахуванні заробітної плати.

Список основних джерел

1. BAS: Підприємство 8. Зарплата і Управління Персоналом для України / ГК «Медіа Сервіс» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://medias.com.ua/catalog>.
2. Арап Г.В. Шляхи вдосконалення аудиту оплати праці / Г.В. Арап, І.Г. Пахомова // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/16_ADEN_2010/Economics/68547.doc.htm
3. Бутинець Ф. Ф. Облік і аудит: Підручник для студентів вищих навч. закл./ Ф.Ф.Бутинець. – 4-е вид., допов. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 688 с.
4. Бухгалтерський і фінансовий облік в сільськогосподарських підприємствах / [Михайлов М.Г., Телегунь М.І., Кабацька А.М., Баранік О.О.]. - К.: Центр навчальної літератури, 2008. – 472 с.
5. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах : навч. посіб. / [М. Ф. Огійчук, В. Я. Плаксієнко, Л. Г. Панченко та ін.] ; за ред. проф. М. Ф. Огійчука. - 4-те вид., перероб. і допов / - К.: Алерта, 2007. - 979 с.
6. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / [Ф. Ф. Бутинець та ін.]. – Житомир : ПП «Рута», 2009. – 912 с.
7. Ведерников М.Д. Ринковий механізм регулювання оплати праці робітників (проблеми теорії і практики): Монографія. - Хмельницький: Евріка, ТОВ, 2001. - 288 с.
8. Гнатишин Л.Б. Організація обліку : навч. посібник / Л.Б. Гнатишин, О.С. Прокопишин. – Львів : Магнолія, 2006, 2014. – 432 с.
9. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/436-15.
10. Грیشнова О.А. Економіка праці та соціально-трудова відносина: Підручник. - 4-те вид., оновлене. - К.: Знання, 2009. - 390 с.
11. Домбровський В. А. Організація і методика обліку та аналізу праці та її оплати на базі сучасних інформаційних технологій / В. А. Домбровський авт. дис. на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. – Київ. – 2007. – 16 с.
12. Дружиніна В.В. Оптимізація фонду заробітної плати на підприємствах в умовах кризи // В.В. Дружиніна, О.І.Чорноус. Актуальні проблеми економіки.- 2011.- №9.- С.112-117.

13. Економіка підприємства: Підручник/ За заг. ред. С.Ф. Покропивного. - Вид. 2-е, перероб. та доп.- К.: КНЕУ, 2001. - 528 с.
14. Зведені річні звіти сільськогосподарських підприємств Городоцького району Львівської області за 2013-2015 рр.
15. Зеркалов Д.В. Охорона праці в галузі: загальні вимоги / Д.В. Зеркалов. Навчальний посібник. – К.: «Основа». 2011. – 551 с.
16. Інструкція із статистики заробітної плати, затверджена Наказом державного Комітету статистики України №5 від 13 січня 2004 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pro-u4ot.info/index.php?section=browse&CatID=28&ArtID=323>
17. Інформаційні системи і технології в економіці: [посібник] / [за ред. В.С. Пономаренка]. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – 544 с.
18. Кельдер Т. Л. Системи обробки економічної інформації / Т. Л. Кельдер [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.zsu.zp.ua/lab/mathdep /tte/ГУ /soei/soei11.htm>
19. Кирилюк С.С. Удосконалення обліку праці та її оплати / С.С. Кирилюк // Держава та регіони, Серія: Економіка та підприємництво. – 2010. - № 3. – С. 139-141/
20. Кодекс законів про працю України// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
21. Колот А. М. Методологічні аспекти розвитку теорії розподільчих відносин. [Електронний ресурс]. / А. М. Колот. – Режим доступу: http://ief.org.ua/Arjiv_ET/Kolot408.pdf.
22. Колот А.М. Оплата праці на підприємстві: організація та удосконалення.- К.: Фірма "Праця", 2007.- 267 с.
23. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://advoc.kiev.ua/Zone10_7.htm
24. Кошик В. Автоматизація обліку праці та її оплати на сучасному етапі / В. Кошик [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sophus.at.ua/publ/2014_05_22_23_kampodilsk/sekcija_7_2014_05_22_23/avtomatizacija_obliku_praci_ta_zarobitnoji_plati_na_suchasnomu_etapi/65-1-0-1022 .

25. Кравченко М. А. Теоретичні та методологічні основи сучасних наукових підходів до побудови фонду оплати праці / М. А. Кравченко // Вісник Національного університету державної податкової служби України. – 2011. – № 1. – С. 250–256.
26. Кулаковська Л.П. Організація і методика аудиту: Навч. посіб. / Л.П. Кулаковська, Ю.В. Піча. –К.: Каравела, 2004. -568 с.
27. Куренна А.А. Автоматизація систем бухгалтерського обліку розрахунку оплати праці /А.А. Куренна// «Управління розвитком». – 2013. – №17(157). – С.36-38.
28. Лишиленко О.В. Бухгалтерський (фінансовий) облік: Навчальний посібник. /О.В. Лишиленко. – Київ: Видавництво «Центр навчальної літератури», 2006. – 628 с.
29. Маренич Т.Г. Бухгалтерський облік в агро формуваннях: Підручник / Т.Г.Маренич / За ред. В.Я. Амбросова. -2-е видання, доповнене і перероблене. –К.: ВД "Професіонал", 2005. - 896 с.
30. Мартин О. М. Заробітна плата як економічна категорія: соціально-економічні аспекти / О. М. Мартин / / Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.7. – С. 232-240.
31. Методичні рекомендації щодо застосування реєстрів журнально-ордерної форми обліку для сільськогосподарських підприємств. Наказ Мінагрополітики України від 4.06.2009р. № 390. [Електронний ресурс] : Режим доступу <http://pro-u4ot.info/index.php?section=browse&CatID=98&ArtID=876>
32. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2014 року (у 3-х частинах) [Електронний ресурс] : Режим доступу <http://www.apu.com.ua/891-mizhnarodni-standarti-kontrolyu-yakosti-auditu-oglyadu-inshogo-nadannya-vpevnenosti-ta-suputnikh-poslug-vidannya-2014-roku>
33. Міжнародні стандарти фінансової звітності [Електронний ресурс] : Режим доступу http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_010.
34. Нелеп В.М. Планування на аграрному підприємстві: Підручник – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2004. – 495 с.
35. Охорона праці (питання та відповіді): Довідник / В. М. Москальова, В. А. Батлук, С. Л. Кусковець, В. Л. Филипчук - Львів: " Магнолія 2006", 2011.-438 с

36. Огійчук М.Ф. Аудит: організація і методика / М.Ф. Огійчук, І.Т. Новікова, І.І. Рагуліна . – Київ: Алерта, 2010. – 584 с.

37. Податковий кодекс України : за станом на 01 січня 2017 р. / Верховна Рада України. [Електронний ресурс] : Режим доступу <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/nalogovyi-kodeks/>

38. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.10.03 р. № 601 \ \ Бухгалтерський облік і аудит.- 2003.- № 11.- с. 3-9.

39. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 «Витрати», затверджене Наказом Мінфіну №318 від 31.12.1999 р. (зі змінами та доповненнями)// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=02>].

40. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 9 «Запаси», затверджене Наказом Мінфіну №246 від 20.10.1999 р. (зі змінами та доповненнями) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=02>].

41. Порядок обчислення середньої заробітної плати: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.02.95 р. № 100 // Заробітна плата України. - 1995.- № 4.- с. 110 (зі змінами та доповненнями).

42. Про аудиторську діяльність // Закон України від 22.04.1993. ВВРУ. – 1993. -№23 С.243-244; зміни та доповнення до Закону. // <http://crimealawyers.com/node/1266>

43. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України / / від 16.07 1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14> .

44. Про відпустки: Закон України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

45. Про електронні документи та електронний документооборот. Закон України від від 22.05.03 № 851-IV [Електронний ресурс] : Режим доступу <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-pro-diyalnis/zakoni-ukraini/53715.html>

46. Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці» від 05.12.2008р. № 489. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

47. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 р. №2464-V (зі змінами і доповненнями) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2464-17

48. Про колективні договори і угоди: Закон України // [Електронний ресурс]. Режим доступу: [<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=o2>].

49. Про оплату праці: Закон України від 10.07.2003 р . №1086-IV // [Електронний ресурс]. Режим доступу: [<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=o2>]. 1

50. Про охорону праці: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1992. - №49. – С.668 (остання редакція від 25.06.2011 р.).

51. Про підприємництво: Закон України // [Електронний ресурс]. Режим доступу: [zakon.rada.gov.ua/go/698-12].

52. Про підприємства в Україні: Закон України // [Електронний ресурс]. Режим доступу: [zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/887-12].

53. Про податок з доходів фізичних осіб: Закон України від 22.05.03 р. №889-IV (зі змінами та доповненнями) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

54. Річні звіти СТЗОВ «Дністер» Городоцького району Львівської області за 2013-2015 р.р.

55. Самуельсон П. Экономика. - М.: Алгон, ВНИСИ, 1992. - Т. 2. - 335 с.

56. Терещенко Л.О. Інформаційні системи і технології в обліку: [навчальний посібник] / Л.О. Терещенко, І.І. Матієнко – Зубенко. – К.: КНЕУ, 2004. – 187 с.

57. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. – 2-ге видання доповнене і перероблене / Н.М.Ткаченко. – К.: Алерта, 2007. – 954 с.

58. Фінанси, облік і аудит : [зб. наук. праць]. – 2013. – вип. 20/1. – 684 с.

59. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами. Підручник. / М. В. Огійчук, В.Я. Плаксієнко, М. І. Беленкова [та ін] / За ред. проф. М. Ф.Огійчука. – К.: Алерта, 2011. – 1040с.

60. Утенкова К. О. Аудит: Навчальний посібник./ К.О. Утенкова – К.: Алерта, 2011. – 408 с.

61. Шипунова О.В. Основні аспекти організації обліку виплат працівникам в середовищі інформаційної системи / О.В. Шипунова. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://uabs.edu.ua/images/stories/docs/K_BOA/Shipunova_6.pdf